

Rolnummer 1978
Arrest nr. 112/2001 van 20 september 2001

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 10*bis* van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, gesteld door het Arbeidshof te Brussel.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters A. Arts en M. Melchior, de rechters L. François, P. Martens, R. Henneuse en E. De Groot, en, overeenkomstig artikel 60*bis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, emeritus voorzitter H. Boel, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van emeritus voorzitter H. Boel,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij arrest van 25 mei 2000 in zake F. Behits tegen de Rijksdienst voor Pensioenen, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 31 mei 2000, heeft het Arbeidshof te Brussel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Houdt het artikel 10bis van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 [betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers], dat het beginsel van de éénheid van loopbaan in geval van gemengde loopbanen (deels openbare sector, deels privé sector) instelt, een discriminatie in, die onverenigbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, eventueel in combinatie met artikel 1 van het eerste aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en met artikel 14 van voornoemd Verdrag, ten nadele van de leden van het varend personeel van de Strijdkrachten die een gemengde loopbaan hebben uitgevoerd in zoverre dit artikel wordt geïnterpreteerd als dat het toelaat, in de teller van de belangrijkheidsbreuk met betrekking tot het militair pensioen van het varend personeel van de Strijdkrachten, rekening te houden met de fictieve dienstjaren die, voor de berekening van het bedrag van het militair pensioen van dit varend personeel, bij de werkelijk gepresteerde dienstjaren worden toegevoegd, met als enige bedoeling een vroegtijdige pensioenstelling omwille van een voorbarige lichamelijke uitputting van dit personeel te compenseren (artikelen 4 en 51 van de samengeordende wetten op de Militaire Pensioenen), hetgeen voor gevolg heeft dat het werknemerspensioen, waartoe zij bijdragen hebben betaald en waarop zij recht hebben, aanzienlijk gereduceerd wordt, of zelfs afgeschafte ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Het bodemgeschil betreft de beslissing van de Rijksdienst voor Pensioenen (hierna R.V.P.) om aan F. Behits vanaf 1 februari 1997 een werknemersrustpensioen toe te kennen ten bedrage van 70.730 frank per jaar, rekening houdend met een loopbaanbreuk van 3/45sten.

F. Behits heeft een gemengde loopbaan uitgevoerd, enerzijds, als militair, namelijk van 1951 tot 1978 als lid van het varend personeel van de Strijdkrachten (piloot) en, anderzijds, als werknemer, namelijk van 1980 tot 1984 als piloot in de burgerlijke luchtvaart en in 1950 en van 1984 tot 1996 als bediende.

Uit hoofde van zijn militaire carrière geniet F. Behits overeenkomstig de bepalingen van de samengeordende wetten op de militaire pensioenen van 11 augustus 1923 (hierna S.W.M.P.) een rustpensioen voor de toekenning waarvan volgens de dienststaat in aanmerking werden genomen de militaire diensten van afgerond 28 jaar, de studieperiode van 2 jaar, de dienstjarentoeslag voor varend personeel van 12 jaar overeenkomstig artikel 4 van de S.W.M.P. en de bonificatiejaren van 11 jaar overeenkomstig artikel 51 S.W.M.P., zijnde een totaal van 53 jaren.

Gelet op het principe van de eenheid van loopbaan, bepaald in artikel 10bis van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967, werd voor de berekening van het rustpensioen in de regeling van de werknemers de beroepsloopbaan die voor de berekening van dat pensioen in aanmerking wordt genomen verminderd met 15 jaren, zijnde het maximum aantal jaren dat in mindering mag worden gebracht. Aldus werd het rustpensioen als werknemer teruggebracht van 18/45sten tot 3/45sten.

F. Behits stelt hiertegen een voorziening in bij de Arbeidsrechtbank te Antwerpen, die de vordering ontvankelijk doch ongegrond verklaart. Het vonnis overweegt dat de tekst van artikel 10*bis* duidelijk is en geen onderscheid maakt met betrekking tot de basis waarop de bedoelde tijdvakken in aanmerking worden genomen, zodat naast de periodes van effectieve tewerkstelling ook periodes van gelijkstelling, verdubbeling etc. in aanmerking worden genomen. Het hoger beroep wordt door het Arbeidshof te Antwerpen ontvankelijk doch ongegrond verklaard en het vonnis van de Arbeidsrechtbank te Antwerpen wordt bevestigd. Het Arbeidshof is tevens van oordeel dat niet is aangetoond dat de verdubbeling van de jaren als vlieger is ingegeven door motieven van erkenning van de verdiensten om vaderlandslievende redenen. Bij arrest van het Hof van Cassatie van 4 mei 1998 wordt het arrest van het Arbeidshof vernietigd behalve wat het laatste punt betreft. Het Hof van cassatie overweegt dat het arrest het verweer van de appellant niet beantwoordt. De zaak wordt aldus naar het Arbeidshof te Brussel verwezen, alwaar de appellant dat Hof verzoekt voormelde prejudiciële vraag aan het Arbitragehof te stellen.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

Bij beschikking van 31 mei 2000 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 2 augustus 2000 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 8 augustus 2000.

Memories zijn ingediend door :

- de Rijksdienst voor Pensioenen, met zetel te 1060 Brussel, Zuidertoren, bij op 31 mei 2000 ter post aangetekende brief;

- F. Behits, wonende te 2930 Brasschaat, Bevrijdingslei 64, bij op 18 september 2000 ter post aangetekende brief;

- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 15 september 2000 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 13 oktober 2000 ter post aangetekende brieven.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de Ministerraad, bij op 27 oktober 2000 ter post aangetekende brief;

- de Rijksdienst voor Pensioenen, bij op 31 oktober 2000 ter post aangetekende brief;

- F. Behits, bij op 2 november 2000 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 26 oktober 2000 en 26 april 2001 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 30 mei 2001 en 30 november 2001.

Bij beschikking van 24 april 2001 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 16 mei 2001.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 25 april 2001 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 16 mei 2001 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. J. Van Steenwinckel en Mr. V. De Brabanter, advocaten bij de balie te Brussel, voor F. Behits;
 - . Mr. H. Ketsman, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Rijksdienst voor Pensioenen;
 - . Mr. M. Beelen, advocaat bij de balie te Leuven, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers E. De Groot en L. François verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *Onderwerp van de in het geding zijnde bepalingen*

Artikel 10*bis* van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, ingevoegd bij het koninklijk besluit nr. 205 van 29 augustus 1983 (*Belgisch Staatsblad*, 6 september 1983), bepaalt :

« Wanneer de werknemer aanspraak kan maken op een rustpensioen krachtens dit besluit en op een rustpensioen of een als zodanig geldend voordeel krachtens één of meer andere regelingen en wanneer het totaal van de breuken die voor elk van die pensioenen de belangrijkheid ervan uitdrukken de eenheid overschrijdt, wordt de beroepsloopbaan die voor de berekening van het rustpensioen als werknemer in aanmerking wordt genomen verminderd met zoveel jaren als nodig om genoemd totaal tot de eenheid te herleiden.

De breuk waarvan sprake in vorig lid drukt de verhouding uit tussen de duur der tijdvakken, het percentage of iedere andere maatstaf met uitsluiting van het bedrag die voor de vaststelling van het toegekende pensioen in aanmerking werd genomen en het maximum van die duur, van dat percentage of van een andere maatstaf op grond waarvan een volledig pensioen kan worden toegekend.

Een gelijkaardige vermindering wordt toegepast wanneer de overlevende echtgenoot van een werknemer op een overlevingspensioen krachtens dit besluit en op een overlevingspensioen of een als zodanig geldend voordeel krachtens één of meer andere regelingen aanspraak kan maken en waarvan de globale belangrijkheid de in het eerste lid bedoelde normen overschrijdt.

Voor de toepassing van dit artikel wordt onder 'andere regeling' verstaan iedere andere Belgische regeling inzake rustpensioenen en overlevingspensioenen, uitgezonderd die voor de zelfstandigen en iedere gelijkaardige regeling van een vreemd land of een regeling die toepasselijk is op het personeel van een volkenrechtelijke instelling.

De Koning bepaalt :

- 1° in welke gevallen de vermindering beoogd bij dit artikel niet wordt toegepast;
- 2° op welke wijze het aantal kalenderjaren van de beroepsloopbaan als werknemer wordt beperkt;
- 3° welke pensioengedeelten die krachtens andere regelingen worden toegekend voor de toepassing van dit artikel buiten beschouwing worden gelaten;
- 4° wat onder volledig pensioen in een andere regeling wordt verstaan. »

Die bepaling werd uitgevoerd door het koninklijk besluit van 14 oktober 1983 tot uitvoering van artikel 10*bis* van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers (*Belgisch Staatsblad*, 27 oktober 1983) en latere wijzigingen.

V. *In rechte*

- A -

Standpunt van de Rijksdienst voor Pensioenen

A.1.1. De Rijksdienst voor Pensioenen (hierna R.V.P.) analyseert allereerst de in het geding zijnde bepaling, die het beginsel van de eenheid van loopbaan invoert, en citeert uit het verslag aan de Koning en uit relevante rechtspraak. Volgens de R.V.P. wenst de verwijzende rechter in essentie te vernemen of het in aanmerking nemen van « fictieve dienstjaren », als bedoeld in de artikelen 4 en 51 van de samengeordende wetten op de militaire pensioenen (hierna « S.W.M.P. ») in de teller van de belangrijkheidsbreuk van het militair pensioen van het varend personeel samen met de werkelijk gepresteerde dienstjaren al dan niet een discriminatie inhoudt die onverenigbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, eventueel in combinatie met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en met artikel 14 van het voornoemd Verdrag.

Volgens de R.V.P. worden de dienstjaren verleend op basis van de artikelen 4 en 51 van de S.W.M.P. in de vraagstelling ten onrechte afgedaan als fictieve dienstjaren. Hij citeert hierbij rechtspraak die deze stelling moet ondersteunen.

A.1.2. De R.V.P. stelt dat de doelstelling van artikel 10*bis* van het koninklijk besluit nr. 50 erin bestaat het werknemerspensioen derwijze te beperken dat de eenheid van loopbaan niet wordt overschreden. De in het geding zijnde bepaling houdt geen schending in van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet daar elke burger die in dezelfde voorwaarden verkeert op gelijke wijze wordt behandeld. Met de invoering van artikel 10*bis* had de wetgever als bedoeling alle werknemers met een gemengde loopbaan op gelijke wijze te behandelen en zulks met het oog op het beheersen van de uitgaven in de pensioenregeling. De R.V.P. verwijst hierbij naar het arrest nr. 84/95 van het Hof.

De R.V.P. is van mening dat bij uitbreiding van de prejudiciële vraagstelling alle verschillende tantièmes op de helling kunnen worden gezet en stelt dat de wetgever op het moment van de invoering van artikel 10*bis* uiteraard kennis had van de verschillende tantièmes gehanteerd bij de berekening van het pensioen ten laste van de openbare dienst, alsmede van de bestaande voordelige regeling uitgewerkt voor het varend personeel van de Luchtmacht.

A.1.3. Volgens de R.V.P. kunnen de lasten die op de Staat wegen worden gewijzigd wanneer de sanering van de openbare financiën of het tekort in de sociale zekerheid dit vereist en komt het de wetgever toe de opportuniteit te overwegen van besparingsmaatregelen in de regeling van de rust- en overlevingspensioenen voor werknemers. Het is niet onredelijk het pensioen te beperken van diegenen die een gemengde loopbaan hebben en die aldus de eenheid van loopbaan overschrijden. De overheid moet haar beleid kunnen aanpassen aan de wisselende omstandigheden van het algemeen belang. De R.V.P. verwijst hierbij naar de rechtspraak van het Hof.

A.1.4. De R.V.P. acht het niet redelijk te stellen dat, uitgaande van bepalingen in de S.W.M.P. die het bedrag van het pensioen beperken tot een maximum, een aantal jaren niet in aanmerking worden genomen teneinde op die wijze de dwingende bepalingen van artikel 10*bis* van het koninklijk besluit nr. 50 te omzeilen. Aldus zou een vermindering van het pensioenbedrag in de openbare dienst immers een verhoging van het pensioen in de regeling van de werknemers tot gevolg zou hebben, terwijl de in het geding zijnde bepaling duidelijk erin voorziet dat de breuk de verhouding uitdrukt tussen de duur der tijdvakken, het percentage of iedere andere maatstaf met uitsluiting van het bedrag dat voor de vaststelling van het toegekende pensioen in aanmerking werd genomen en het maximum van die duur, van dat percentage of van iedere andere maatstaf op grond waarvan een « volledig » pensioen – en niet een « maximaal » pensioen – kan worden toegekend.

A.1.5. Wat artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens betreft, merkt de R.V.P. op dat de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens een onderscheid maakt tussen pensioenstelsels waarbij door premiebetaling een aandeel in een fonds wordt opgebouwd waarvan de grootte op ieder ogenblik bepaalbaar is en stelsels waarbij het verband tussen premiebetaling en uitkeringsaanspraken veel losser is en de premies ertoe dienen uitkeringen aan anderen op datzelfde tijdstip mogelijk te maken. Terwijl het eerste stelsel een stelsel van bezitvorming is, aanvaardt de Commissie dat in het tweede stelsel er slechts een recht op prestatie bestaat zolang het stelsel van kracht is en men aan de geldende voorwaarden voor toekenning van die prestatie voldoet en dat schommelingen in de omvang, de hoogte en de duur van de prestaties geen aantasting betekenen van het eigendomsrecht. Bovendien onderstreept de R.V.P. dat afwijkingen mogelijk zijn in het algemeen belang, dat dienaangaande zeer ruim wordt geïnterpreteerd. De R.V.P. stelt dat de pensioenregeling voor werknemers past in het kader van het stelsel van sociale zekerheid waarvan verdelende rechtvaardigheid één van de leidende beginselen is en waarvan opzet en inrichting worden begrensd door economische mogelijkheden. Het door de overheid gevoerde beleid kan niet als zodanig vaststaand en voorspelbaar worden beschouwd dat de rechtsonderhorige daarop gewettigde verwachtingen kan gronden. De R.V.P. verwijst hierbij naar de rechtspraak van het Hof.

Standpunt van F. Behits

A.2.1. F. Behits zet allereerst de feiten uiteen en onderstreept dat hij gedurende 46 jaar heeft gewerkt, namelijk 28 jaar in overheidsdienst en 18 jaar als werknemer. Hij geeft toelichting bij de berekening van zijn militair pensioen, bestaande uit 54 « annuïteiten ». Dit betekent evenwel niet dat hij een loopbaan van 54 jaar als militair achter de rug heeft : bij het stopzetten van zijn militaire carrière was hij pas 46 jaar met een loopbaan van 28 werkelijk gepresteerde dienstjaren.

Vervolgens citeert hij de toepasselijke wetsbepalingen en analyseert hij artikel 10*bis* van het koninklijk besluit nr. 50, dat voorschrijft dat de relatieve belangrijkheid van het toegekende militaire pensioen ten opzichte van het volledige pensioen in een belangrijkheidsbreuk zou worden uitgedrukt. Voor het bepalen van die breuk kan worden gekozen tussen drie types van factoren. In de teller van de breuk komt de factor in aanmerking werd genomen voor het toegekende pensioen terwijl in de noemer dezelfde factor komt maar op zijn maximumwaarde die overeenstemt met een « volledig » pensioen, dat in het uitvoeringsbesluit van 14 oktober 1983 nauwkeurig wordt gedefinieerd. F. Behits is het niet eens met de interpretatie van de in het geding zijnde bepaling door de R.V.P. en stelt dat de toegevoegde fictieve dienstjaren geen recht geven op een inkomen en dus geen nadere tijdvakken op de kalender betreffen, zodat zij niet in de belangrijkheidsbreuk mogen worden opgenomen. Volgens hem kan de breuk enkel worden opgesteld op basis van « de uren der tijdvakken », hetgeen in zijn geval op 30/45 zou uitkomen (28 dienstjaren plus 2 studie jaren). Het werknemerspensioen waarop hij recht heeft zou dan 15/45sten bedragen. Hij beklemtoont dat het principe dat « toegevoegde fictieve dienstjaren » geen loopbaanjaren zijn, wel wordt gevolgd bij de berekening van het overlevingspensioen van weduwen van militaire piloten en hij vindt het onaanvaardbaar dat een militair pensioen twee loopbaanduren zou hebben : één zolang men leeft en één wanneer men overleden is.

Hij is van mening dat indien de toepassing van de in het geding zijnde bepaling inhoudt dat niet gepresteerde en dus fictieve toegevoegde dienstjaren de « duur van de beroepsloopbaan » verlengen bij de opstelling van de belangrijkheidsbreuk, zoals gedefinieerd in artikel 10*bis*, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet worden geschonden daar militaire vliegers aldus worden gediscrimineerd zowel ten opzichte van burgervliegers als ten opzichte van alle andere burgers met een gemengde loopbaan.

A.2.2. F. Behits is van mening dat het nooit de bedoeling van de wetgever is geweest rekening te houden met fictieve dienstjaren voor de opstelling van de relatieve belangrijkheidsbreuk van het militair pensioen van het varend personeel van de Strijdkrachten voor de toepassing van artikel 10*bis* van het koninklijk besluit nr. 50. De toevoeging van die fictieve dienstjaren zoals daarin is voorzien in de S.W.M.P. had volgens hem als enig doel het recht op pensioen vervroegd in te stellen en die vervroegde oppensioenstelling, te wijten aan voorbarige lichamelijke uitputting, te compenseren. De berekening van het bedrag van het pensioen heeft volgens hem niets te maken met de opstelling van de relatieve belangrijkheidsbreuk in artikel 10*bis* van het koninklijk besluit nr. 50. Het rekening houden met die fictieve dienstjaren in de teller van de belangrijkheidsbreuk van het militair pensioen houdt een discriminatie in ten nadele van het varend personeel van de Strijdkrachten.

A.3.1. Ten eerste is F. Behits van oordeel dat er aldus een discriminatie bestaat ten opzichte van het burgerlijk varend personeel. In de berekening van het bedrag van het militair pensioen maakt de toekenning van fictieve jaren slechts een manier uit om een compenserend voordeel toe te kennen. Dat voordeel kan ook worden verkregen door de refertebetaling te verdubbelen, hetgeen gebeurt voor het burgerlijk varend personeel overeenkomstig het koninklijk besluit van 3 november 1969. Dit leidt ertoe dat twee piloten, de ene militair en de andere burger, beiden een pensioen verkrijgen waarvan het bedrag het dubbel is van dat van hun niet varende collega's, maar waarvan de belangrijkheidsbreuk van het pilotenpensioen voor de eerste 28/45 zal bedragen terwijl het voor de tweede 19/45 is, zodat deze nog 26 jaren als bediende zal kunnen werken zonder dat zijn bediendenpensioen wordt verminderd. De militaire piloot zal dit slechts gedurende maximaal 7 jaren kunnen doen. Mocht hij ook 26 jaren als bediende werken, dan zou dit volgens F. Behits tot gevolg hebben dat de maximale aftrek van 15 jaren zou worden toegepast waardoor hij slechts gedurende 11 jaren een bediendenpensioen zou kunnen genieten. F. Behits is van mening dat de interpretatie van de in het geding zijnde bepaling waardoor het dubbele pensioenbedrag toegekend aan de militaire piloten de belangrijkheidsbreuk van dat pensioen verdubbelt, terwijl het dubbele pensioenbedrag toegekend aan burgerpiloten hun belangrijkheidsbreuk niet verdubbelt, een discriminatie inhoudt die enkel steunt op het feit dat de verdubbeling voor de militairen wordt verkregen door de dienstjaren te verdubbelen, terwijl die voor de burgerpiloten wordt verkregen door de refertewedde te verdubbelen.

A.3.2. Ten tweede stelt F. Behits dat er een discriminatie is ten opzichte van het niet varende militair personeel en ambtenaren die een gemengde loopbaan hebben. Die twee categorieën worden immers niet gecrediteerd met fictieve dienstjaren, hetgeen volgens F. Behits normaal is daar het doel van de toevoeging van fictieve dienstjaren aan de door het varend personeel van Strijdkrachten werkelijk gepresteerde dienstjaren bestond in de compensatie van het nadeel van een vervroegde oppensioenstelling vanwege de bijzondere situatie van dat personeel.

A.3.3. F. Behits stelt dat het uiteengezette dubbele onderscheid in behandeling niet berust op een objectieve en redelijke verantwoording en dat er evenmin een redelijke band van evenredigheid bestaat tussen het middel, zijnde het opnemen van de fictieve toegevoegde dienstjaren in de teller van de belangrijkheidsbreuk voor de militaire piloten, en het doel, zijnde het beheersen van de uitgaven in de pensioenregeling door een gelijke behandeling van alle burgers met een gemengde loopbaan. Artikel 10*bis*, zoals het wordt geïnterpreteerd door de R.V.P., schendt het recht op het werknemerspensioen van de leden van het varend personeel van de Strijdkrachten met een gemengde loopbaan, waartoe zij de vereiste bijdragen hebben betaald en waarop zij recht hebben. F. Behits stelt dat hij op gewettigde wijze kon verwachten dat hij het pensioen waarvoor hij gedurende 18 jaar bijdragen heeft betaald zou ontvangen en dat hij op het ogenblik dat hij besliste het leger te verlaten, niet kon weten wat de wetgever later zou uitvaardigen. Aldus is het algemeen rechtsbeginsel van de rechtszekerheid en het gewettigd vertrouwen van de burgers geschonden.

Hij is het niet eens met de door de R.V.P. geciteerde rechtspraak. Het Hof van Cassatie stelt in geen van de geciteerde arresten dat rekening moet worden gehouden met fictieve toegevoegde dienstjaren voor de berekening van de belangrijkheidsbreuk. Evenmin kunnen uit het aangehaalde arrest nr. 84/95 van het Arbitragehof besluiten worden getrokken aangaande de in het geding zijnde bepaling. En ook al is het juist dat de Staat besparingen moet kunnen doen, toch moeten de vereiste besparingen op een juiste wijze worden verdeeld onder alle burgers, hetgeen in het voorliggende geval niet is gebeurd.

A.4. F. Behits stelt dat artikel 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 1 van het eerste Aanvullend Protocol bij dat Verdrag, gelezen in samenhang met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, elke rechtstreekse of onrechtstreekse aanslag op het patrimonium van een bepaalde categorie van burgers verbieden.

Hij wijst erop dat het door de Commissie gemaakte onderscheid tussen pensioenstelsels gebaseerd op kapitalisatie en pensioenstelsels gebaseerd op premiebetaling, niet wordt gevolgd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en hij is van mening dat dit onderscheid artificieel is. F. Behits stelt dat het recht op het pensioen en op de socialezekerheidstelsels beschermd is indien de persoon erin geparticipeerd heeft door het storten van bijdragen. Hij citeert uit de rechtspraak van het Europees Hof en uit de rechtsleer ter ondersteuning van zijn stelling.

F. Behits meent dat indien men bijdragen stort voor bepaalde jaren zonder dat men hiervoor iets terugkrijgt men te maken heeft met een verdoken belasting. Het feit dat militaire piloten en burgerpiloten meer bijdragen dan niet-piloten is volgens hem niet verenigbaar met het principe van gelijke behandeling van alle burgers.

Standpunt van de Ministerraad

A.5. De Ministerraad gaat allereerst in op de berekening van het pensioen van F. Behits en stelt dat de beslissing van de R.V.P. inhoudt dat hem naast zijn nagenoeg volledig militair pensioen tevens een bijkomend pensioen voor werknemers ten bedrage van 70.730 frank werd toegekend. De Ministerraad geeft tevens een overzicht van de voorafgaande procedure.

A.6.1. De Ministerraad analyseert de wetsgeschiedenis van de in het geding zijnde bepaling en wijst erop dat het principe van de « eenheid van loopbaan », wat de homogene loopbanen van de werknemers betreft, reeds werd ingevoerd door artikel 10, § 1, van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967. Bij wet van 10 februari 1981 werd dat principe bekrachtigd en werd een artikel 11ter toegevoegd volgens hetwelk geen toegevoegde jaren meer konden worden toegekend aan de loopbaan voor perioden waarover reeds op een andere manier pensioenrecht was toegekend, zodat het totaal aantal jaren van een volledige loopbaan in principe niet meer kan bedragen dan 45 jaren voor een man. Artikel 10bis van het koninklijk besluit nr. 50, ingevoegd door artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 205 van 29 augustus 1983, voerde het principe van loopbaan definitief in en breidde het uit tot andere pensioenstelsels zodat het beginsel van « eenheid van loopbaan » werd veralgemeend en toepasselijk werd op de gemengde loopbanen. Dit koninklijk besluit werd bekrachtigd met uitwerking op de datum van inwerkingtreding door artikel 9 van de wet van 6 december 1984. Ingevolge artikel 3, derde lid, van het koninklijk besluit van 14 oktober 1983 mag de vermindering van de loopbaan als werknemer maximaal 15 jaar bedragen.

De Ministerraad stelt dat om het principe van de « eenheid van loopbaan » na te leven, de beperkingen voor de homogene werknemersloopbanen ook op de gemengde loopbanen moeten worden toegepast, zodat geen pensioen wordt toegekend voor gepresteerde of gelijkgestelde loopbaanjaren boven het voorgeschreven maximum van 45 jaar. Daartoe wordt de relatieve belangrijkheid van het pensioen toepasbaar in het militair stelsel uitgedrukt in de vorm van een « belangrijkheidsbreuk » conform artikel 10bis, tweede lid, van het koninklijk besluit nr. 50.

A.6.2. De Ministerraad is van oordeel dat de door F. Behits aangevoerde dubbele discriminatie, omdat de « toegevoegde jaren » toegekend aan het varend personeel van de Strijdkrachten worden meegerekend in de teller van de belangrijkheidsbreuk, onjuist is aangezien het principe dat rekening wordt gehouden met « fictieve jaren » niet bestaat bij het niet varend militair personeel, zodat bij gebreke van het bestaan van het mogelijke verdubbelen van dienstjaren er ook geen aftrek mogelijk is.

De Ministerraad wijst er op dat F. Behits inconsequent is daar hij, enerzijds, van oordeel is dat met « fictieve » jaren geen rekening kan worden gehouden voor de berekening van zijn pensioen terwijl hij, anderzijds, wel meent dat de studiejaren in rekening moeten worden gebracht.

A.6.3. De Ministerraad citeert uit de parlementaire voorbereiding van de artikelen 4 en 51 van de S.W.M.P. en stelt dat hieruit blijkt dat de wetgever aan militairen een gunstregeling heeft willen toekennen, wat hen ertoe in staat stelt door het verdubbelen van de varende dienstjaren een vervroegde oppensioenstelling aan te vragen, zonder dat dit een belangrijk economisch verlies voor hen teweegbrengt. De Ministerraad stelt dat wanneer F. Behits meent dat hij door de toepassing van die gunstregeling benadeeld is in de berekening van zijn werknemerspensioen, hij de ongelijkheid situeert in het feit dat voor andere categorieën van personen er geen gunstregeling bestaat en derhalve geen « fictieve » dienstjaren voor de berekening van het bedrag van het pensioen in aanmerking dienen te worden genomen in de belangrijkheidsbreuk van hun andere, niet-werknemerspensioen.

Volgens de Ministerraad kan er evenwel geen sprake zijn van enige schending van het gelijkheidsbeginsel omdat de pensioenregeling die van toepassing is op F. Behits voor een ieder geldt die aan dezelfde voorwaarden voldoet.

A.6.4. De Ministerraad verwijst naar de rechtspraak van het Hof waarin werd geoordeeld dat het de wetgever toegestaan is categorieën te creëren die een andere financiële behandeling ontvangen. Meer specifiek haalt de Ministerraad het arrest nr. 56/93 aan, waarin de verschillende behandeling die arbeiders en bedienden inzake opzegtermijnen ondergaan, werd aanvaard en waarin het Hof overwoog dat de verschillende regelingen nu eens voor de bedienden en dan weer voor de arbeiders gunstig zijn en dat het onredelijk zou zijn het onderscheid te beschouwen ten aanzien van één enkel aspect ervan en het te veroordelen zonder rekening te houden met de gevolgen die het heeft in andere aangelegenheden van het arbeidsrecht en het

socializekerheidsrecht die op hetzelfde onderscheid berusten. De Ministerraad is van mening dat die rechtspraak des te meer geldt in de stelsels van de pensioenen waar diverse categorieën en vormen van pensioenen worden uitgekeerd. De Ministerraad citeert ter ondersteuning van die stelling eveneens het arrest nr. 63/93 (B.4.2) waarin het Hof oordeelde dat het in bepaalde gevallen kan voorkomen dat de vergoeding die wordt toegekend krachtens het conventioneel brugpensioen lager is dan de uitkering die als rustpensioen zou worden getrokken, vermits dit afhankelijk is van een geheel van factoren die eigen zijn aan iedere individuele situatie en waarop de wetgever geen vat heeft, zoals de anciënniteit, de wedde van de betrokkene en de concrete inhoud van de geldende collectieve arbeidsovereenkomst.

De Ministerraad beklemtoont dat ook *in casu* het werknemerspensioen van F. Behits lager is doordat rekening wordt gehouden met de gunstregeling waardoor hij meer dienstjaren geniet in de berekening van zijn militair pensioen en minder in de berekening van zijn werknemerspensioen. Overigens hoort de Ministerraad de betrokkene niet klagen over het feit dat hij reeds na 28 jaren effectieve tewerkstelling een nagenoeg volledig militair pensioen kan genieten.

A.6.5. De Ministerraad wijst erop dat aan oorsprong van het koninklijk besluit nr. 50 noodzakelijke en dringende saneringsdoelstellingen lagen. De Ministerraad verwijst dienaangaande naar het arrest nr. 84/95 van 14 december 1995 en stelt dat naar analogie hiermee het niet toepassen van de artikelen 4 en 51 van de S.W.M.P. een schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet zou meebrengen. Het toepassen van de voorgeschreven maatregelen van de S.W.M.P. brengt naar het oordeel van de Ministerraad wel een gelijke behandeling van de pensioengerechtigden met een gemengde loopbaan met zich mee. Bovendien wordt aldus het bedrag van het pensioen beperkt, hetgeen in overeenstemming is met de doelstelling van de wetgever. De stelling van F. Behits is niet alleen discriminerend ten opzichte van niet-varenden maar maakt tevens het doel van de wetgever ongedaan.

A.6.6. De Ministerraad stelt dat het de wetgever toekomt te beoordelen wanneer en in hoeverre het opportuun is maatregelen te nemen met het oog op besparingen in de regeling van de rust- en overlevingspensioenen voor werknemers en acht het niet onredelijk dat de pensioenen van diegenen die verschillende pensioenregelingen genieten onderworpen worden aan een beperking, zoals dit ook gebeurt voor diegenen die slechts in één regeling pensioen genieten. Onder verwijzing naar de rechtspraak van het Hof meent de Ministerraad dat de lasten die op de Staat wegen moeten kunnen gewijzigd worden wanneer de sanering van de openbare financiën of het tekort in de sociale zekerheid dit vereist. Gelet op de vergrijzing van de bevolking is die sanering meer dan noodzakelijk.

A.6.7. De Ministerraad wijst erop dat de berekeningswijze van de R.V.P. met betrekking tot de in het geding zijnde bepaling herhaaldelijk door de rechtspraak als juist werd bevonden, en hij haalt die rechtspraak aan.

A.7. Wat de aangevoerde schending van de artikelen 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en 14 van dat Verdrag betreft, herinnert de Ministerraad eraan dat het Hof niet bevoegd is voor een rechtstreekse toetsing aan de hand van die artikelen. In zoverre die artikelen in samenhang zouden moeten worden gelezen met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, geeft F. Behits volgens de Ministerraad niet aan waarin die samenhang precies zou bestaan, noch toont hij de schending van artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol aan, zodat het middel onontvankelijk is.

Subsidiair verwijst de Ministerraad naar de memorie van de R.V.P. en stelt dat de in het geding zijnde bepaling uitdrukkelijk werd ingevoerd in het algemeen belang, namelijk met het oog op een gelijke behandeling van alle pensioengerechtigden en teneinde de sociale zekerheid derwijze te saneren dat zij niet in haar bestaan zelf zou worden bedreigd.

Memorie van antwoord van de R.V.P.

A.8. De R.V.P. stelt dat de berekening van F. Behits niet kan worden aanvaard omdat hij probeert aan te tonen dat voor een aantal jaren *de facto* geen pensioen wordt toegekend steunende op bepalingen die in voorkomend geval het berekende pensioen beperken.

Volgens de R.V.P. is het argument van F. Behits dat hij geen loopbaan van 54 jaar achter de rug heeft omdat hij bij de stopzetting pas 46 jaar was, niet relevant daar voor de toepassing van artikel 10*bis* de breuk in aanmerking komt die de verhouding uitdrukt tussen de duur der tijdvakken voor de vaststelling van het pensioen

en het maximum van die duur op grond waarvan een volledig pensioen kan worden toegekend. Het begrip « volledig pensioen » wordt bepaald in artikel 2, § 3, van het uitvoeringsbesluit van 14 oktober 1983, als zijnde het pensioen dat zonder dat rekening wordt gehouden met bijslagen, aanvullingen of prestaties van een andere aard dan het pensioen, het maximumbedrag bereikt dat kan worden toegekend in de categorie waartoe de gerechtigde behoort. Het maximumpensioen dat F. Behits kan verkrijgen in de categorie waartoe hij behoort is volgens de R.V.P. gelijk aan 54/60sten van het gemiddelde van de wedde van de laatste vijf jaren basiswedde. Artikel 10*bis* zegt niet over welke tijdvakken het gaat, zodat alle in aanmerking genomen tijdvakken moeten meetellen voor de toepassing ervan.

De RVP is tevens van oordeel dat F. Behits verkeerdelijk stelt dat geen rekening mag worden gehouden met wat hij ten onrechte beschouwt als zijnde « fictieve » jaren. De vergelijking met het overlevingspensioen voor de weduwen van militaire piloten is volgens de R.V.P. incorrect omdat de motieven die aan de basis liggen van het rustpensioen niet dezelfde zijn als die welke gelden voor het overlevingspensioen. Ook is de vergelijking tussen militaire piloten, ambtenaren en burgerlijke piloten niet relevant daar het gaat om verschillende pensioenstelsels met elk zijn eigenheid vanwege de specifieke situatie waarin de betrokken zich bevinden.

De R.V.P. is van mening dat de toepassing van de in het geding zijnde bepaling zoals F. Behits die voorstelt een discriminatie zou uitmaken omdat men ervan zou uitgaan dat de beperking van het bedrag ook een vermindering van loopbaan tot gevolg heeft.

Memorie van antwoord van F. Behits

A.9.1. F. Behits wijst erop dat hij niet de berekening van zijn militair pensioen betwist noch de elementen die in die berekening zijn opgenomen. Wel betwist hij de beperking van zijn werknemerspensioen en meer specifiek de opstelling van de belangrijkheidsbreuk op basis waarvan die beperking wordt berekend. Het probleem ligt volgens F. Behits in de interpretatie door de R.V.P. van het artikel 10*bis* van het koninklijk besluit nr. 50, dat een opname van de dubbel getelde jaren in de belangrijkheidsbreuk mogelijk maakt voor de berekening van de beperking van het werknemerspensioen van personen met een gemengde loopbaan, en dat een discriminatie inhoudt van het militair vliegend personeel ten opzichte van de burgervliegers en alle andere burgers met een gemengde loopbaan. F. Behits herhaalt hierbij in essentie wat reeds werd uiteengezet in zijn memorie. Hij beklemtoont dat de Ministerraad en de R.V.P. ten onrechte de vergelijking tussen militaire piloten en burgerpiloten als niet relevant afdoen, daar het gaat om twee vergelijkbare categorieën van personen die zich in dezelfde toestand bevinden : ze hebben namelijk een gemengde loopbaan achter de rug en genieten een voordelige pensioenberekening voor hun jaren vliegdiens. Enkel bij de militaire piloot heeft dit een nadelig effect op de berekening van zijn werknemerspensioen. Het doel van de in het geding zijnde bepaling kan volgens F. Behits die ongelijkheid niet verantwoorden.

A.9.2. Aan de Ministerraad antwoordt F. Behits dat de combinatie van artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 14 van dat Verdrag met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet voor de hand ligt, daar het feit dat hij bijdragen heeft betaald gedurende zijn werknemersloopbaan een patrimoniaal recht heeft doen ontstaan, namelijk een vorderingsrecht op een pensioenuitkering, hetgeen hem, door de discriminerende interpretatie van de in het geding zijnde bepaling, ten onrechte wordt ontnomen.

Memorie van antwoord van de Ministerraad

A.10. De Ministerraad betwist allereerst de redenering van F. Behits inzake de berekening van zijn pensioen, in zoverre hij voor de berekening van zijn militair pensioen de « duren der tijdvakken » wel in aanmerking neemt, terwijl hij dit betwist voor de berekening van zijn werknemerspensioen. De Ministerraad doet evenwel opmerken dat die discussie niet thuishoort voor het Hof, daar het Hof onbevoegd is ten aanzien van het bodemgeschil zelf.

De Ministerraad betwist de stelling van F. Behits dat de wetgever nooit bedoeld heeft rekening te houden met de fictieve dienstjaren voor de berekening van het werknemerspensioen en wijst erop dat het de bedoeling was van de wetgever te saneren en te voorkomen dat twee hoge pensioenen ingevolge verschillende stelsels tegelijkertijd zouden worden uitgekeerd.

De vergelijking met het burgerlijk varend personeel is volgens de Ministerraad zinloos daar dat personeel vele jaren langer dient te werken om eenzelfde pensioen te verkrijgen. Noch voor het niet-varend militair personeel, noch voor ambtenaren, noch voor piloten in de burgerlijke luchtvaart geldt het gunstige stelsel waardoor zij na nagenoeg een halve carrière een volledig pensioen kunnen verkrijgen.

De in het geding zijnde bepaling behandelt volgens de Ministerraad alle werknemers met een gemengde loopbaan op dezelfde manier : waar een gunstregeling bestaat, zodat voor het niet-werknemerspensioen een hogere aantal jaren in aanmerking wordt genomen voor de berekening van het niet-werknemerspensioen, wordt uiteraard datzelfde aantal jaren eveneens in aanmerking genomen voor het werknemerspensioen. Bestaan die toegevoegde jaren niet voor het niet-werknemerspensioen, dan worden zij ook niet in aanmerking genomen voor de berekening van het werknemerspensioen.

De Ministerraad beklemtoont dat het manifest onjuist is te stellen dat piloten in de burgerluchtvaart steeds een werknemerspensioen ontvangen voor elk jaar dat een bijdrage werd gestort en verwijst dienaangaande naar relevante literatuur.

- B -

B.1.1. Het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers is genomen op basis van de wet van 31 maart 1967 tot toekenning van bepaalde machten aan de Koning ten einde de economische heropleving, de bespoediging van de regionale reconversie en de stabilisatie van het begrotingsevenwicht te verzekeren, inzonderheid op basis van artikel 1, 9°, artikel 3, tweede lid, en artikel 4 van die wet. Dat koninklijk besluit werd niet door een wet bekrachtigd. Artikel 10*bis* werd ingevoegd bij artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 205 van 29 augustus 1983 tot wijziging van de wetgeving betreffende de pensioenen van de sociale sector. Dat laatste koninklijk besluit is bekrachtigd bij artikel 9, 1°, van de wet van 6 december 1984 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten vastgesteld ter uitvoering van artikel 1, 1° en 2°, van de wet van 6 juli 1983 tot toekenning van bepaalde bijzondere machten aan de Koning.

B.1.2. Artikel 10*bis* van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 vestigt het principe van de « eenheid van loopbaan », dat ertoe strekt de cumulatie te regelen van een werknemersrustpensioen met een rustpensioen of een als zodanig geldend voordeel toegekend krachtens een Belgische regeling inzake rust- en overlevingspensioenen, met uitzondering van die van de zelfstandigen, of krachtens elke analoge regeling uit het buitenland of van een regeling toepasselijk op het personeel van een volkenrechtelijke instelling. Het houdt in dat alle erkende loopbanen, met uitzondering van die van zelfstandige, moeten worden getotaliseerd met die van werknemer en, wanneer het totaal van de breuken die voor elk van die pensioenen de belangrijkheid ervan uitdrukken de eenheid overschrijdt, de loopbaan die

voor de berekening van het werknemersrustpensioen in aanmerking wordt genomen, met evenveel jaren moet worden verminderd als nodig is om dat totaal tot die eenheid terug te brengen.

De breuk waarvan sprake drukt de verhouding uit tussen de duur van de tijdvakken, het percentage of iedere andere maatstaf, met uitsluiting van het bedrag, die voor de vaststelling van het toegekende pensioen in aanmerking werd genomen en het maximum van die duur, dat percentage of de andere maatstaf op grond waarvan een volledig pensioen kan worden toegekend.

B.1.3. In het vijfde lid van de in het geding zijnde bepaling wordt aan de Koning de bevoegdheid verleend om te bepalen in welke gevallen de beoogde vermindering niet wordt toegepast, op welke wijze het aantal kalenderjaren van de beroepsloopbaan als werknemer wordt beperkt, welke pensioengedeelten die krachtens andere regelingen worden toegekend voor de toepassing van de in het geding zijnde bepaling buiten beschouwing worden gelaten en wat onder volledig pensioen in een andere regeling wordt verstaan. Die uitvoering is gebeurd bij het koninklijk besluit van 14 oktober 1983.

B.2.1. Het bodemgeschil betreft de vraag welke de belangrijkheidsbreuk van het militair pensioen is die in aanmerking moet worden genomen voor de berekening van de vermindering van het rustpensioen als werknemer, meer bepaald wat moet worden begrepen onder de notie « duur der tijdvakken » gebruikt in het tweede lid van de in het geding zijnde bepaling : mogen enkel kalenderjaren die loopbaanjaren met bezoldiging zijn in de teller van die breuk worden opgenomen of moet ook rekening worden gehouden met de jaren toeslag die ingevolge specifieke wetsbepalingen in aanmerking worden genomen, teneinde de pensioenrechten van de rechtverkrijgende te berekenen ? Voor de berekening van het militair pensioen van de appellant voor de verwijzende rechter werd immers rekening gehouden met een aanzienlijke dienstjarentoeslag met toepassing van de artikelen 4 en 51 van de samengeordende wetten op de militaire pensioenen (hierna S.W.M.P.) van 11 augustus 1923.

Het antwoord op de vraag naar de juiste belangrijkheidsbreuk van het militair pensioen behoort tot de bevoegdheid van de verwijzende rechter.

B.2.2. De vraag van de verwijzende rechter gaat uit van de hypothese dat voor de toepassing van artikel 10*bis* van het koninklijk besluit nr. 50 wel degelijk rekening moet worden gehouden met zogenaamde « fictieve » dienstjaren of dienstjarentoeslag die voor de berekening van het bedrag van het militair pensioen van het varend personeel van de Luchtmacht aan de werkelijk gepresteerde dienstjaren worden toegevoegd. De verwijzende rechter wenst te vernemen of de in het geding zijnde bepaling, in die interpretatie, geen schending inhoudt van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, eventueel in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 14 van dat Verdrag, ten nadele van personen met een gemengde loopbaan als werknemer en als lid van het varend personeel van de Strijdkrachten.

Het Hof onderzoekt de grondwettigheid van de bepaling in de interpretatie die de verwijzende rechter eraan heeft gegeven.

B.3. Ofschoon dit in de prejudiciële vraag zelf niet expliciet wordt aangevoerd, blijkt uit nader onderzoek van de memories dat een verschil in behandeling wordt aangevoerd tussen, enerzijds, personen die een gemengde loopbaan als werknemer en als lid van het varend personeel van de Strijdkrachten (Luchtmacht) hebben uitgebouwd en, anderzijds, andere personen met een gemengde loopbaan, namelijk als werknemer en in een andere hoedanigheid, zijnde ten eerste als lid van het burgerlijk varend personeel, ten tweede als lid van het niet-varend militair personeel en ten derde als ambtenaar.

De onderscheiden behandeling zou erin bestaan dat voor het varend personeel van de Strijdkrachten (de Luchtmacht) rekening wordt gehouden met dienstjarentoeslag voor de berekening van de breuk waarvan sprake in de het geding zijnde bepaling, terwijl dit voor de andere categorieën niet het geval zou zijn.

B.4.1. De situatie van personen die een loopbaan als werknemer cumuleren met een militaire loopbaan als lid van het vliegend personeel van de Strijdkrachten en op wie de in het geding zijnde bepaling van toepassing is, is niet pertinent vergelijkbaar, wat het rustpensioen betreft, met die van een persoon die een loopbaan als werknemer cumuleert met een loopbaan als lid van het burgerlijk vliegend personeel, vermits de in het geding zijnde bepaling betrekking heeft op de cumulatie van een werknemerspensioen en een rustpensioen in een

ander stelsel dan dat als zelfstandige, terwijl het tweede geval betrekking heeft op een cumulatie binnen hetzelfde stelsel van het rustpensioen als werknemer.

B.4.2. Het Hof zal bijgevolg, voor de toepassing van de in het geding zijnde bepaling, enkel de situatie van de personen met een gemengde loopbaan als werknemer en als lid van het varend personeel van de Strijdkrachten vergelijken met die van de personen met een gemengde loopbaan als werknemer en als lid van het niet-varend personeel van de Strijdkrachten, enerzijds, en als ambtenaar, anderzijds.

B.5. Uit het verslag aan de Koning blijkt dat bij de invoering van artikel 10*bis* in het koninklijk besluit nr. 50 de bedoeling voorlag door de invoering van het beginsel van de eenheid van loopbaan in de rust- en overlevingspensioenen, alle werknemers met een gemengde beroepsloopbaan op gelijke voet te behandelen en zulks met het oog op het beheersen van de uitgaven in de pensioensector (Verslag aan de Koning bij het voormeld koninklijk besluit nr. 205, *Belgisch Staatsblad*, 6 september 1983, p. 11094).

B.6. Het aangevoerde onderscheid in behandeling steunt op een objectief criterium, namelijk de berekeningswijze van het rustpensioen in de andere regeling en het bestaan hierin van een systeem van dienstjarentoeslag, en staat in verband met het doel van de maatregel.

Ten aanzien van de doelstelling van het beheersen van de pensioenuitgaven is het pertinent rekening te houden met het militair pensioen van het varend personeel van de Strijdkrachten zoals dat overeenkomstig de S.W.M.P. wordt berekend en ten gevolge waarvan, door het in aanmerking nemen van dienstjarentoeslag, de volledige beroepsloopbaan sneller wordt voltooid. Ook ten aanzien van de doelstelling van de gelijke behandeling van alle werknemers is die wijze van in aanmerking nemen van het militair pensioen pertinent daar de omstandigheid dat leden van het varend personeel van de Luchtmacht om specifieke redenen sneller op pensioen kunnen gaan, hen, wat de toepassing van de regel van de eenheid van loopbaan betreft, niet mag bevoordelen ten aanzien van categorieën van personen voor wie die gunstregeling niet bestaat.

B.7. De in het geding zijnde bepaling brengt evenmin onevenredige gevolgen teweeg voor de betrokken categorie van werknemers met een gemengde loopbaan. De aanzienlijke vermindering van het werknemersrustpensioen, door de bijzondere berekening van het niet-werknemerspensioen, *in casu* het militair pensioen, is een gevolg van de toepassing van de regel van de eenheid van loopbaan, die alle werknemers met gemengde loopbaan moeten ondergaan.

B.8. Het Hof onderzoekt geen argument afgeleid uit de samenhang van artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 14 van dat Verdrag met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet wanneer zoals te dezen daaruit geen argument wordt afgeleid dat verschillend is van die waarop men zich beroept ter ondersteuning van de beweerde schending van die twee grondwetsartikelen en het Hof die argumenten eerder heeft onderzocht.

B.9. De prejudiciële vraag moet ontkennend worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 10*bis* van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, geïnterpreteerd in die zin dat voor de toepassing van de in die bepaling bedoelde breuk rekening moet worden gehouden met de dienstjarentoeslag bedoeld in de artikelen 4 en 51 van de samengeordende wetten op de militaire pensioenen, die, voor de berekening van het bedrag van het militair pensioen van het varend personeel, aan de werkelijk gepresteerde dienstjaren wordt toegevoegd, schendt niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en met artikel 14 van dat Verdrag.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 20 september 2001.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

H. Boel